

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 4. novembar 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Nalog od: 4. novembra 2003. godine

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**NALOG PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE NALOGA ZA
SLOBODAN PROLAZ ILI NALOGA *SUBPOENA*: DRAGAN KIJAC**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Vlada Kraljevine Nizozemske

posredstvom Ministarstva vanjskih poslova,
ambasador za međunarodne organizacije

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga za slobodan prolaz ili naloga *subpoena*: Dragan Kijac", koji je optuženi podnio 16. oktobra 2013. godine (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim izdaje nalog u vezi sa tim.

I. Činjenični kontekst i argumentacija strana u postupku

1. Dana 8. oktobra 2013. godine optuženi je podnio "Zahtjev za izdavanje naloga za slobodan prolaz: Dragan Kijac" (dalje u tekstu: Prvi zahtjev), kojim je zatražio izdavanje naloga, na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) za slobodan prolaz Dragana Kijca (dalje u tekstu: Svjedok).¹ Vijeće je odbilo Prvi zahtjev bez prejudiciranja svojom "Odlukom po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga za slobodan prolaz: Dragan Kijac", donijetom 10. oktobra 2013. godine (dalje u tekstu: Odluka po prvom zahtjevu), na osnovu toga što optuženi nije pružio konkretne informacije da li su protiv Svjedoka podignute optužnice ili se vode postupci, te da stoga nije pokazao da bi izdavanje takvog naloga bilo u interesu pravde.² Vijeće je međutim napomenulo da "[u]koliko [optuženi] bude raspolagao dodatnim informacijama u vezi s optužnicama podignutim protiv Svjedoka u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: BiH) ili o tome zašto je takav nalog potreban za vođenje suđenja", on može ponovo podnijeti zahtjev kojim će zatražiti izdavanje naloga za slobodan prolaz.³

2. U Zahtjevu, optuženi sada tvrdi da je dobio dodatne informacije od Svjedoka i ponovo traži da Vijeće izda nalog o slobodnom prolazu za Svjedoka (dalje u tekstu: Zahtjev za slobodan prolaz).⁴ Optuženi tvrdi da Svjedok nema nikakvih informacija o tome da su protiv njega podignute optužbe u BiH, ali da je 2010. godine ispitan u svojstvu osumnjičenog od strane Tužilaštva i da ne odlazi u Bosnu zbog straha da može biti uhapšen jer je tokom rata bio na položaju načelnika Službe državne

¹ Prvi zahtjev, par. 1.

² Odluka po prvom zahtjevu, par. 4-5.

³ Odluka po prvom zahtjevu, par.5.

⁴ Zahtjev, par. 3-5.

bezbjednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske.⁵ Optuženi dalje tvrdi da Tužilaštvo ima mogućnost da obezbijedi da svjedoci tokom putovanja ne budu uhapšeni, putem dogovora s državnim tužiocima, što je opcija koja njemu nije dostupna, i traži da Vijeće ovo razmotri u kontekstu "ravnopravnosti strana u postupku".⁶

3. Alternativno, optuženi smatra da bi Vijeće, u slučaju da ne odobri zahtjev za slobodan prolaz, trebalo da izda nalog *subpoena* kako bi obavezalo svjedoka da se pojavi na suđenju (dalje u tekstu: Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena*),⁷ pošto tvrdi da on sam nije u mogućnosti da obezbijedi prisustvo Svjedoka u odsustvu bilo naloga za slobodan prolaz, bilo naloga *subpoena*.⁸ Optuženi tvrdi da je Svjedok "osoba iz Službe državne bezbjednosti" sa kojom je on bio u kontaktu i da je stoga u jedinstvenom položaju da pruži "nezamjenljivo svjedočenje" o tome da li je ta služba obavijestila optuženog o pogubljenju zarobljenika u Srebrenici.⁹

4. Dana 21. oktobra 2013. godine, tužilaštvo je podnijelo "Odgovor tužilaštva na Zahtjev za izdavanje naloga za slobodan prolaz ili naloga *subpoena*: Dragan Kijac" (dalje u tekstu: Odgovor), kojim se protivi Zahtjevu.¹⁰ Potvrđujući da Zahtjev sadrži dodatnu informaciju da je razgovaralo sa Svjedokom kao osumnjičenim 2010. godine, tužilaštvo napominje da su obje strane prethodno pozivale takve svjedoke bez podnošenja zahtjeva za izdavanje naloga za slobodan prolaz,¹¹ i da su takvi svjedoci redovno dolazili u Haag bez incidenata.¹² Prema tužilaštvu, Zahtjev ne iznosi "onu vrstu dodatnih informacija koje se traže Prvom odlukom".¹³ Tužilaštvo tvrdi da

⁵ Zahtjev, par. 4.

⁶ Zahtjev, par. 9.

⁷ Zahtjev, par. 11.

⁸ Zahtjev, par. 6.

⁹ Zahtjev, par. 12-13 (naglasak dodat). Optuženi takođe tvrdi da je svjedočenje Svjedoka takođe izuzetno relevantno jer će svjedočiti da nikada lično nije izvijestio optuženog o pogubljenju zarobljenika u Srebrenici. Zahtjev, par. 12.

¹⁰ Odgovor, par. 1.

¹¹ Tužilaštvo takođe tvrdi da je navod o nejednakosti strana u postupku neosnovan jer Zahtjev ne iznosi nikakvu osnovu za tu tvrdnju. Odgovor, par. 9-10.

¹² Odgovor, par. 5 (gdje se navode konkretni primjeri Petra Škrbića, Manojla Milovanovića, Petra Salapure i Milomira Savčića).

¹³ Odgovor, par. 5.

Zahtjev stoga predstavlja zahtjev za ponovno razmatranje Prvog zahtjeva, a da nisu ispunjeni uslovi za ponovno razmatranje.¹⁴

5. Tužilaštvo se takođe protivi Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena*.¹⁵ Primjećujući da optuženi nije učinio nikakav napor da proslijedi upit vlastima BiH u vezi s eventualnim krivičnim gonjenjem, istragama ili optužnicama protiv Svjedoka, tužilaštvo smatra da se, u ovoj fazi, Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* ne može uzeti u obzir kao posljednje sredstvo.¹⁶ Pored toga, tužilaštvo osporava da je Svjedok u jedinstvenom položaju da svjedoči o sadržaju izvještaja bezbjednosnih i obavještajnih organa VRS-a.¹⁷ Tužilaštvo tvrdi da je "savjetnik za bezbjednost" optuženog, Goran Milinić, već svjedočio da je dio njegovog posla bio pregled izvještaja koje su optuženom slali kako bezbjednosno-obavještajni organi VRS-a, tako i bezbjednosne službe Ministarstva unutrašnjih poslova i konkretno je rekao da nijedan od njih nije upućivao na ubijanje zarobljenika iz Srebrenice.¹⁸

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika daje Vijeću široko ovlaštenje da izdaje naloge za vođenje suđenja i to ovlaštenje uključuje odobravanje slobodnog prolaza svjedocima koji pristupaju pred Vijeće.¹⁹ Nalozi za slobodan prolaz su uobičajeno sredstvo u praksi Međunarodnog suda za davanje ograničenog imuniteta svjedocima u konkretnim okolnostima "kako bi se obezbijedilo prisustvo svjedoka s područja izvan" jurisdikcije Međunarodnog suda.²⁰ Takve naloge izdaju pretresna vijeća kada se smatra da je to u interesu pravde.²¹

7. Pravilo 54 takođe predviđa da pretresno vijeće može izdati nalog *subpoenu* kada je to "potrebno za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Smatra se da je

¹⁴ Odgovor, par. 6.

¹⁵ Odgovor, par. 11-16.

¹⁶ Odgovor, par. 12.

¹⁷ Odgovor, par. 14-16.

¹⁸ Odgovor, par. 14-15.

¹⁹ *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevima odbrane da se pozovu i zaštite svjedoci odbrane i za davanje iskaza putem video-veze, 25. juni 1996. godine, par. 8. V. takođe Odluka po zahtjevu tužilaštva za slobodan prolaz za svjedoka Momčila Mandića, 16. juni 2010. godine, par. 4.

²⁰ Nalog za slobodan prolaz, 10. juli 2013. godine, fusnota 6 i odluke na koje se tamo upućuje.

²¹ Nalog za slobodan prolaz, 10. juli 2013. godine, fusnota 7 i odluke na koje se tamo upućuje.

nalog *subpoena* potreban u smislu člana 54 kada se pokaže legitimna forenzička svrha za dobijanje informacija:

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje [...] *subpoene* morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.²²

8. Kako bi se ispunio taj uslov legitimne forenzičke svrhe, podnosilac zahtjeva će možda trebati da iznese informacije o faktorima kao što je položaj potencijalnog svjedoka u vezi s dotičnim događajima, svaki eventualni odnos koji je mogao imati s optuženim, zatim o mogućnosti koju je imao da promatra te događaje, ili bilo kakvim izjavama koje je u vezi tih događaja dao tužilaštvu ili drugima.²³

10. Čak i ukoliko se pretresno vijeće uvjeri da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ukoliko se do traženih informacija moguće doći drugim sredstvima.²⁴ Konačno, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je učinio razumne pokušaje da obezbedi dobrovoljnu saradnju strana koje su uključene i da u tome nije bio uspješan.²⁵

11. Nalog *subpoena* ne smije se donijeti olako pošto njegovo izdavanje za sobom povlači upotrebu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja krivičnih sankcija.²⁶ Diskreciono pravo pretresnog vijeća da izdaje naloge *subpoena* nužno je, stoga, kako bi se obezbijedilo da nalozi *subpoena* ne postanu mehanizam koji se rutinski koristi

²² *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja ovavi razgovor, 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

²³ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

²⁴ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

²⁵ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* za svjedoka SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

²⁶ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića* predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002., par. 31.

kao dio procesne taktike.²⁷ U suštini nalog *subpoena* se treba uzeti u obzir samo ako na raspolaganju ne stoje druge mjere.²⁸

III. Diskusija

12. Vijeće podsjeća da u Odluci po prvom zahtjevu izričito stoji da "[u]koliko [optuženi] bude raspolagao dodatnim informacijama [...] o tome zašto je takav nalog potreban za vođenje suđenja", on može podnijeti drugi zahtjev za izdavanje naloga za slobodan prolaz.²⁹ Stoga Vijeće ne smatra da Zahtjev predstavlja zahtjev za ponovno razmatranje.

13. Međutim, Vijeće takođe podsjeća na svoj zaključak da optuženi nije podnio konkretne informacije u vezi s tim zašto bi optuženi mogao biti krivično gonjen u BiH izuzev bojazni samog svjedoka.³⁰ Vijeće primjećuje da optuženi potvrđuje da on ne poseduje takve konkretne informacije, ali je obaviješten da je osumnjičen kada je tužilaštvo sa njim razgovaralo 2010. godine.³¹ Mada Vijeće smatra da sama činjenica da je tužilaštvo razgovaralo sa svjedokom kao sa osumnjičenim sama po sebi ne predstavlja dovoljno opravdanje za izdavanje naloga o slobodnom prolazu, ono je takođe mišljenja da se, na osnovu informacija koje su mu dostavile strane u postupku, ne može isključiti mogućnost da su sa suštinom razgovora upoznate domaće vlasti, zbog čega bi se protiv Svjedoka tamo mogao povesti postupak. Vijeće takođe ima u vidu da Svjedok "ne odlazi u Bosnu zbog straha da može biti uhapšen".³² Da bi bilo sasvim sigurno, Vijeće smatra da je u interesu pravde da izda nalog o slobodnom prolazu za Svjedoka.

14. Stoga je zahtjev optuženog za izdavanje naloga *subpoena* bespredmetan.

²⁷ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²⁸ *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, povjerljivo i *ex parte*, 16. septembar 2005. godine, par. 12 ("Drugim rečima, takve mere treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne").

²⁹ Odluka po prvom zahtjevu, par. 5.

³⁰ Odluka po prvom zahtjevu, par. 4.

³¹ Zahtjev, par. 4.

³² Zahtjev, par. 4.

IV. Dispozitiv

15. Shodno tome, na osnovu članova 29 i 30(4) Statuta Međunarodnog suda i pravila 54 Pravilnika ovim:

(a) **ODOBRAVA** Zahtjev;

(b) **NALAŽE** slobodan prolaz za Svjedoka tako da on, tokom puta za Nizozemsku ili dok bude boravio u njoj u svrhu svjedočenja u ovom predmetu, kao i tokom povratka u Srbiju nakon toga, ne bude uhapšen, pritvoren, krivično gonjen, niti podvrgnut bilo kakvim drugim ograničenjima lične slobode, fizičkim ili pravnim, za djela koja su se desila ili osude koje su donesene prije njegovog odlaska iz Srbije;

(c) **NALAŽE** da nalog za slobodan prolaz počinje da se primjenjuje prije nego što Svjedok otputuje iz Srbije u Nizozemsku, tokom njegovog tranzita od Srbije do Nizozemske, po njegovom dolasku i sve vrijeme dok boravi u Nizozemskoj, kao i u tranzitu tokom povratka u Srbiju; i

(d) **TRAŽI** da sekretar Međunarodnog suda preduzme sve potrebne i primjerene mjere za izvršenje ovog naloga.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se mjerodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 4. novembra 2013. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]